

Biuletyn Informacyjny





Konsorcjum: Enterprise Europe Network—Central Poland

PARP - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Warszawa - koordynator konsorcjum)

IMBiGS - Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego (Warszawa)

UW - Uniwersytet Warszawski, DELab (Warszawa)

FRP - Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości (Łódź)

TARR S.A - Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A (Toruń)

SWP - Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość” (Gdańsk)

Redaktor naczelna: dr Ewa Sadowska-Kowalska

Zespół: dr Małgorzata Kurzyniec-Sikorska (MKS)
Małgorzata Bujacz (MB)
dr Agnieszka Dorożyńska (AD)
Łukasz Kielan (ŁK)
Krzysztof Kucharski (KK)
Alina Krukouskaya (AK)
Grażyna Zagorzelska (GZ)

Skład: Katarzyna Ciach

Okładka: OFF Piotrkowska
foto: HRS Poland - Lodz

Zdjęcia: Pixabay, Freepik

Ośrodek Enterprise Europe Network
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
90-103 Łódź, ul. Piotrkowska 86
tel. 042 630-36-67 / faks 042 632-90-89
e-mail: fundacja@frp.lodz.pl
Czynne: poniedziałek - piątek / 8³⁰-16³⁰



Wszystkie teksty zawarte w Biuletynie Informacyjnym mogą być przedrukowane wyłącznie po uzyskaniu zgody redakcji.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich zmiany i redagowania.

BIULETYN DOSTĘPNY ON-LINE

www.frp.lodz.pl/biuletyn

Wydawca: Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
90-103 Łódź, ul. Piotrkowska 86

Biuletyn Informacyjny jest wydawany przez Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi i współfinansowany przez Komisję Europejską ze środków z programu COSME na lata 2014-2020 oraz ze środków budżetu państwa w ramach programu pn. „Udział Polski w programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015-2021.”



8 (157) 2018

Druk: ISSN 2544-0675 Online: ISSN 2544-0683

Rażąco niska cena w świetle najnowszego orzecznictwa

4

Tomasz Glinkowski

DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

10

Nowelizacja kodeksu cywilnego w zakresie
możliwości dochodzenia i egzekwowania
roszczeń pieniężnych

STEP – nowy instrument oceny szans
zdobycia dotacji unijnej na badania i rozwój

NASZE PROJEKTY

11

Nieodpłatne poradnictwo czyli nowe
unormowania w zakresie świadczenia
nieodpłatnej pomocy (nie tylko) prawnej

EEN

Seminarium: GOSPODARKA ODPADAMI –
wyzwania XXI wieku

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE W PRACY

12

INFORMACJE DOTYCZĄCE PROGRAMÓW BADAWCZYCH/RAMOWYCH

16

OKIEM STATYSTYKA

20

Ochrona środowiska w województwie
łódzkim w 2017 r.

OFERTY KOOPERACJI

22

BIBLIOTEKA

23

Rażąco niska cena w świetle najnowszego orzecznictwa

Tomasz Glinkowski

Rażąco niska cena to temat, który doczekał się wielu orzeczeń jak również wykładni doktrynalnych, często niespójnych i wciąż budzących wątpliwości. Jednocześnie jest to zagadnienie pozwalające na „walkę” pomiędzy wykonawcami o zdobycie zamówienia, jak również, w drugą stronę, powodujące konieczność skutecznej obrony swojej oferty. W artykule spróbuję na kanwie najnowszego orzecznictwa wskazać przede wszystkim, w jaki sposób należy składać wyjaśnienia aby zamawiający mógł bez narażenia się na jakiekolwiek zarzuty uznać je za prawidłowe. Postaram się również wskazać, jak rozkłada się ciężar dowodu, zarówno w postępowaniu przed zamawiającym, ale również dalej w Krajowej Izbie Odwoławczej i w Sądzie na skutek skargi na orzeczenie KIO.

Prawo

Kwestia rażąco niskiej ceny jako przesłanki obligującej zamawiającego do odrzucenia oferty jest kwestią wrażliwą o tyle, że podlega obiektywnej ocenie konkretnego przypadku. Obecne przepisy wskazują, że aby uznać daną cenę (lub koszt lub ich części składowe) w ofercie za rażąco niską zamawiający jest zobowiązany przeprowadzić procedurę określoną w art. 90 ust 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2017.1579 t.j. z dnia 24.08.2017 r. dalej PZP lub Ustawa PZP). W ramach przedmiotowej procedury wykonawca, aby utrzymać swoją ofertę w postępowaniu, jest zobowiązany do szczegółowych wyjaśnień w zakresie przedstawionej ceny.

Źródłem przepisów w tym zakresie jest motyw 103 preambuły Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE i odpowiednio motyw 108 preambuły Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w spra-

wie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE:

„Oferty, które wydają się rażąco tanie w odniesieniu do robót budowlanych, dostaw lub usług, mogą opierać się na błędnych pod względem technicznym, ekonomicznym lub prawnym założeniach lub praktykach. W przypadku gdy oferent nie jest w stanie przedstawić wystarczającego wyjaśnienia, instytucji zamawiającej powinno przysługiwać prawo do odrzucenia oferty. Oferta powinna być obowiązkowo odrzucona w przypadkach, gdy instytucja zamawiająca stwierdzi, że proponowana rażąco niska cena lub także koszty są wynikiem niezgodności z obowiązującym prawem unijnym lub zgodnym z nim prawem krajowym w dziedzinach prawa socjalnego, prawa pracy lub prawa ochrony środowiska, bądź z przepisami międzynarodowego prawa pracy.”

Polski ustawodawca zagadnienie to ujął w szczególności w przepisach art. 89 ust 1 pkt 4), art. 90, 190 ust 1a) oraz 198a ustawy PZP.

Czym jest rażąco niska cena i jak ją wyjaśnić

Przepisy nie wskazują wprost legalnej definicji rażąco niskiej ceny. Nie jest taką definicją treść art. 90 ust 1 w związku z art. 90 ust 1a PZP. Otóż zgodnie z ich brzmieniem zamawiający jest zobowiązany zwrócić się do wykonawcy o udzielenie wyjaśnień, o ile cena (odpowiednio koszt lub ich elementy składowe) wydaje się być rażąco niska i budzi wątpliwości zamawiającego co do możliwości wykonania przedmiotu zamówienia, a jednocześnie, gdy całkowita cena oferty jest niższa o co najmniej 30% od wartości wskazanych w art. 90 ust 1a zamawiający ma obowiązek zwrócenia się o udzielenie wyjaśnień. Na ocenę pozytywną

zasługuje zmiana treści tych przepisów dokonana ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2016.1020 z dnia 13.07.2016), gdyż poprzednie brzmienie było niejednoznaczne i, moim zdaniem, wcale nie obligowało zamawiającego do żądania wyjaśnień jeżeli cena oferty była o 30% niższa od wskazanych przepisem wartości.

W definiowaniu pojęcia rażąco niskiej ceny z pomocą przychodzi nam orzecznictwo. W ramach już ugruntowanego stanowiska, zarówno Krajowej Izby Odwoławczej jak i Sądów, powszechnie przyjmuje się, że rażąco niska cena, to cena niewiarygodna, znacznie odbiegająca od cen rynkowych. Jak wskazuje Sąd Okręgowy w Lublinie w wyroku z dnia 25.11.2016, IX Ga 438/16 „Ustawa pzp, stanowiąc, że zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli zawiera ona rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia, nie definiuje jednak pojęcia rażąco niskiej ceny. Definicji brak również w dyrektywach 2004/18/WE oraz (...), a także w nowo przyjętych dyrektywach (...) (nowa dyrektywa kłasyfikacyjna) oraz (...) (nowa dyrektywa sektorowa). W tej sytuacji, opierając się na wykładni językowej, należałoby przyjąć, że użyty zwrot oznacza ofertę z ceną niewiarygodnie niską, znacząco odbiegającą od cen rynkowych.” oraz dalej:

„W takiej sytuacji brak definicji pojęcia ‘rażąco niska cena’ oznacza konieczność rozpatrywania każdego przypadku z punktu widzenia racjonalności działania i każdego przypadku indywidualnie. Poza tym z wykładni językowej tego pojęcia wynika, że chodzi tu o przypadki ‘dające się łatwo stwierdzić, wyraźne, oczywiste, niewątpliwe, bezsporne’ (Słownik języka polskiego, t. III, s. 24) w stosunku do cen rynkowych, a także wartości przedmiotu zamówienia.”

W sytuacji, gdy zamawiający uzna, że należy wezwać wykonawcę do złożenia

wyjaśnień, lub gdy musi to zrobić obligatoryjnie z uwagi na arytmetykę cen, żąda nie tylko samych wyjaśnień ale również określonych dowodów. Wykonawca chcąc „obronić” swoją ofertę, zobowiązany jest do udzielenie takich wyjaśnień, które wskażą, iż zaoferowana cena nie jest ceną rażąco niską. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na to, że wykonawca musi wyjaśnić w sposób należyty, wyczerpujący, dostatecznie dokładny, w jaki sposób cenę skalkulował, co się na nią składa oraz skąd akurat takie, a nie inne wartości. Dalej wykonawca zobowiązany jest wykazać, że ta zaoferowana przez niego cena jest ceną realną, rzeczywistą dającą rękojmię prawidłowego wykonania przedmiotu zamówienia w całości. Tym samym wykonawca ma obowiązek wyjaśnić zamawiającemu zaoferowaną cenę w taki sposób, aby nie było niejasności, co wpłynęło na jej poziom, a jednocześnie, aby zamawiający nabral przeświadczenia, że wykonanie zamówienia za taką cenę jest realne.

Tak przykładowo wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 23 marca 2017 r., sygn. akt KIO 422/17:

„W przypadku, w którym dostarczone przez wykonawcę wyjaśnienia wraz z ewentualnymi dowodami są na tyle ogólne, lakoniczne i nie stanowią wiarygodnego wyjaśnienia poziomu zaoferowanej ceny, to konieczne jest przyjęcie, że wykonawca w wyznaczonym dla niego terminie nie obalil domniemania rażąco niskiej ceny. W tej sytuacji cena oferty pozostaje rażąco niska, co uzasadnia jej odrzucenie”
i dalej

„W orzecznictwie Krajowej Izby Odwoławczej podkreśla się, że wyjaśnienia elementów mających wpływ na wysokość ceny muszą być konkretne, wyczerpujące i nie mogą pozostawić jakichkolwiek wątpliwości co do rzetelności kalkulacji ceny oferty”.

Wykonawcy mogą wskazywać, że zaoferowana przez nich cena jest ceną niższą od konkurencji z uwagi na to, że akurat przy konkretnym przedmiocie zamówienia podmiotowo korzysta z pewnych udogodnień czy też mechanizmów pozwalających mu na skalkulowanie ceny znacznie niżej aniżeli konkurencji. Ale takie wyjaśnienia wciąż nie mogą opierać się na lakonicznych stwierdzeniach, że akurat ze względu na wyjątkowe okoliczności jest w stanie zaoferować taką, a nie inną cenę. W przywołanym powyżej wyroku izba wskazała: Wykonawca nie wykazał w toku składanych wyjaśnień, że: „(...) okoliczności są wyjątkowe



i nie przysługują innym wykonawcom, biorącym udział w postępowaniu, którzy złożyli oferty z wyższymi cenami”.

Idąc dalej, należy wskazać, że wprost z przepisów i to na wielu etapach postępowania zarówno o udzielenie zamówienia, jak i w wyniku zastosowanych środków ochrony prawnej ciężar dowodu co do zasady jest odwrócony i spoczywa na wykonawcy, który broni swojej oferty. W zakresie nie uregulowanym przepisami PZP na podstawie art. 14 do czynności podejmowanych przez zamawiającego i wykonawcę stosuje się przepisy ustawy Kodeks Cywilny (dalej KC). Art. 6 KC wprost wskazuje, że ciężar dowodu spoczywa na tym, kto wywodzi z danego faktu skutki prawne. Reguła ta nie ma zastosowania w omawianej sytuacji, gdyż ciężar dowodu w zakresie rażąco niskiej ceny został przez ustawodawcę uregulowany przepisami ustawy PZP. Obowiązek wykazania, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny, spoczywa na wykonawcy. Dodatkowo wynika to z treści pozostałych przepisów, na co zwróciła uwagę KIO w Uchwale z dnia 201-7.01.27, KIO/KU 3/17:

„W przepisie art. 90 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych mamy więc do czynienia z dwoma narzędziami ułatwiającymi zamawiającym sprawne prowadzenie postę-

powania o udzielenie zamówienia publicznego. Po pierwsze - zawarta w art. 90 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych zmiana przesłanki odrzucenia oferty z ‘zawiera rażąco niską cenę’ na ‘w ocenie zamawiającego zawiera rażąco niską cenę’ nie jest tylko drobnym niuanssem językowym, lecz właśnie narzędziem zdejmującym z zamawiającego ciężar dowodu, niezależnie od stosunkowo niedawno dodanego art. 90 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych”.

Podobne stanowisko wyraził Sąd Okręgowy w Krakowie w Wyroku z dnia 2016.02.12, II Ca 2717/15, jednakże już w zakresie zastosowanych środków odwoławczych tj poza samym postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego:

„Według art. 190 ust. 1a PZP ciężar dowodu dla wykazania, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny obciąża wykonawcę, który ją zaoferował, jeśli jest stroną bądź uczestnikiem postępowania, a w innym przypadku zamawiającego. Już tylko z tej regulacji wynika, że nie jest wystarczające twierdzenie zamawiającego o braku przesłanki rażąco niskiej ceny, lecz niezbędne w każdym przypadku jest wykazanie powyższej okoliczności w postępowaniu dowodowym. Ponieważ w tej sprawie wykonawca, którego doty-

czył zarzut 'rażąco niskiej ceny' był uczestnikiem postępowania odwoławczego, to jego obowiązkiem było przedstawienie wszystkich dowodów, jakie uznał za niezbędne, dla wykazania, że oferowana cena rażąco niska nie jest"

W przywołanej powyżej uchwale KIO poruszone zostało niezmiernie ważne zagadnienie dla uznawania czy wyjaśnienia wykonawcy, czy są wystarczające czy też nie. Otóż wyjaśnienia mają zmierzać do rozwiania wątpliwości zamawiającego. To oznacza, że wątpliwości te muszą zostać zakomunikowane w wezwaniu do złożenia wyjaśnień. W konkluzji stwierdzić należy, że wezwanie do złożenia wyjaśnień nie może być jedynie ogólnikiem:

„Oceniając wyjaśnienia wykonawcy sposobem bowiem nie rozpocząć od treści wezwania do wyjaśnień. Należy tu zauważyć, że nawet jeśli zamawiający w ogóle nie był przekonany co do konieczności pozyskania takich wyjaśnień i jeśli zdecydował się na nie wyłącznie z powodu dyspozycji art. 90 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, to powinien zrobić to prawidłowo. (...)

Zatem zamawiający zwraca się do wykonawcy po prostu o 'złożenie szczegółowych wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny zaproponowanej dla zamówienia', w sytuacji, w której posiada 700-stronicowy kosztorys ofertowy z tysiącami elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny, z którego ta cena bezpośrednio wynika. Powstaje więc pytanie, co w takiej sytuacji

musi odpowiedzieć wykonawca, aby usatysfakcjonować zamawiającego obszernością swoich wyjaśnień? Zamawiający powinien więc być wskazać, jak widnieją w przepisie art. 90 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych elementy oferty, które mają zostać przez wykonawcę wyjaśnione i dowiedzione. Trudno bowiem w takiej sytuacji oczekiwać od wykonawcy składania wyjaśnień i przedstawiania dowodów 'na wszystko', zwłaszcza przy tylu pozycjach kosztorysowych (choć owszem, poszczególni wykonawcy w konsekwencji, na wszelki wypadek, przedstawili zamawiającemu całe segregatory dokumentów, jakie posiadali, aby tylko ich oferty nie zostały odrzucone, ale takie działanie zmierza wprost do sytuacji absurdalnych, które powinno się eliminować). Nie można bowiem doprowadzić do tego, by wezwanie z art. 90 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych stało się narzędziem dającym poręczny pretekst do łatwej eliminacji wykonawców z postępowania, choć ich oferty są poważne."

Z powyższym zagadnieniem wiąże się dalsze zupełnie niezamierzone przez zamawiającego. Otóż co, jeśli na skutek ogólnikowego wezwania ściśle wykonawca złożył odpowiedź, jednak wciąż zamawiający nie wie czy cena jest rażąco niską czy też nie jest. Oczywiście wynika to z błędnego postępowania zamawiającego. Jednakże co dalej? Czy zamawiający powinien wezwać jeszcze raz wykonawcę, czy utracił taką możliwość z uwagi na zasadę równego traktowania wykonawców? Odpowiedzią na powyższe może być treść wyroku Krajowej

Isby Odwoławczej z 23.03.2017 r., KIO 416/17 gdzie Izba wskazała:

„Zamawiający, wzywając przystępującego po raz pierwszy do złożenia wyjaśnień w kwestii zaoferowanej ceny, ograniczył się wyłącznie do przytoczenia przepisu art. 90 ust. 1 ustawy PZP. Nie wskazał przy tym konkretnych obszarów, których wyjaśnienia oczekiwał szczególnie. W sytuacji, gdy cena jest sumą wartości wielu czynności składających się na przedmiot zamówienia, wykonawca może mieć problem z ustaleniem, które konkretnie prace wzbudziły wątpliwości zamawiającego. Wykonawca nie może przy tym ponosić konsekwencji wynikających z braku precyzji i staranności po stronie zamawiającego."

Powyższe oznacza, że zasadą jest jednokrotne wezwanie do wyjaśnień i dowodów w zakresie rażąco niskiej ceny, gdyż powtórne wezwanie stanowiłoby naruszenie zasady równego traktowania wykonawców, ale jeśli to zachowanie zamawiającego było powodem wyjaśnień niewiele wnoszących do sprawy, to oczywiście wykonawca nie może ponosić negatywnych konsekwencji działania zamawiającego.

Podsumowanie

Powyższa analiza wskazuje, że wykonawca wezwany do złożenia wyjaśnień w zakresie rażąco niskiej ceny zobowiązany jest wykazać, jakie jest źródło zastosowania obniżonej ceny, podać, jakie sytuacje, czynniki, pobudki wpłynęły na jej wysokość i jej obniżenie. Udzielone wyjaśnienia muszą bowiem potwierdzać, iż złożona oferta jest realna, tzn., że daje rękojmię należytego jej wykonania.

Wyjaśnienia wykonawcy jednak muszą ściśle odpowiadać na wątpliwości zamawiającego, a to z kolei oznacza, że muszą one być precyzyjne i wskazywać konkretne zagadnienia wymagające wyjaśnień.

Autor: Tomasz Glinkowski, radca prawny, były zastępca naczelnika wydziału zamówień publicznych JST, kontrolujący zamówienia publiczne w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, doradca w zakresie zamówień publicznych w projekcie PARP pn. „Nowe podejście do zamówień publicznych”, kierownik referatu wspomagania zakupów w ENEA Operator sp. z o. o.



DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Nowelizacja kodeksu cywilnego w zakresie możliwości dochodzenia i egzekwowania roszczeń pieniężnych

Na podstawie ustawy z 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, z dniem 9 lipca 2018 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, w zakresie przepisów dotyczących przedawnienia możliwości dochodzenia i egzekwowania roszczeń.

Nie dotyczy to art. 4 pkt 2–4 nowelizacji, (dotyczących, ogólnie ujmując, udostępniania informacji gospodarczych i wymiany danych gospodarczych), które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, to jest 9 września 2018 r.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 118 kodeksu cywilnego ogólny termin przedawnienia wynosi odpowiednio:

- 6 lat dla roszczeń majątkowych (poprzednio 10 lat);
- 3 lata dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Z tym, że koniec terminu przedawnienia, i to jest nowość, przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego (dotychczas liczono lata od daty wymagalności upływu terminu np. trzyletniego), chyba, że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

Zgodnie z dodanym do art. 117 § 2[1] nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi po upływie terminu przedawnienia. Konsument nie musi więc podnosić zarzutu przedawnienia, by uchylić się od obowiązku zaspokojenia wierzycelności. Przedawnienie zostanie stwierdzone przez sąd na jego korzyść z urzędu.

Powołane powyżej terminy przedawnienia roszczeń stanowią jedynie ogólną zasadę przyjętą w prawie cywilnym. Istnieją bowiem przepisy szczególne na określonego typu roszczeń.

Każdy może zrzec się korzystania z przedawnienia, jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

Nie należy jednak zapominać o tym, że sam upływ czasu wystarcza i że nie zawsze po upływie przewidzianego ustawą okresu przedawnienia możliwości dochodzenia danego roszczenia istotnie nastąpi jego przedawnienie. Nadal obowiązują przepisy dotyczące przerwania biegu przedawnienia. Należy zatem pamiętać, że bieg przedawnienia może być przerywany.

Zgodnie z art. 123 k.c. bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
- 3) przez wszczęcie mediacji.

Zmianie uległa nie tylko długość okresu, w którym można zgłaszać swoje roszczenia do sądu (przedawnienie dochodzenia roszczeń), ale również przedawnienie możliwości wszczęcia egzekwowania roszczeń stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu lub innej instytucji powołanej do rozpoznawania spraw danego rodzaju, orzeczenie sądu polubownego, ugoda zawarta przed sądem lub sądem polubownym albo przed mediatorem i zatwierdzona przez sąd. Termin ten również został skrócony do lat 6, a gdy stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu po upływie trzech lat (art. 125 k.c.). Ograniczenie okresu, w którym można rozpocząć egzekucję zasądzonych należności ma zapobiegać tzw. „hodowaniu długów” i nadmiernemu obciążaniu dłużników narosłymi odsetkami od zobowiązań.

Nowelizacja wprowadziła również pewne ograniczenia przy prowadzeniu egzekucji z rachunku bankowego dłużnika. Organ egzekucyjny może zająć rachunek bankowy dłużnika drogą elektroniczną. Dotychczas po dokonaniu takiej czynności zajęcia bank musiał bezzwłocznie przekazać zajętą kwotę. Pozbawiło to posiadacza rachunku możliwości obrony. Według znowelizowanych przepisów zajęta kwota nie trafi od razu np. na konto komornika lub urzędu skarbowego. Jest to możliwe dopiero po upływie 7 dni. Wcześniej będzie na koncie jedynie zablokowana. W tym okresie dłużnik będzie mógł wnieść powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, co umożliwi mu wyjaśnienie sprawy. Zmiana ta nie obejmuje egzekucji bieżących alimentów lub rent. W tych sprawach bank nadal będzie niezwłocznie przekazywał zajęte środki wierzycielowi.

Wobec wejścia w życie przepisów zmieniających ustawodawca określił również, które przepisy, stare czy nowe, należy stosować do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy. Ustawa wskazuje, że do roszczeń nieprzedawnionych powstałych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy przepisy w nowym brzmieniu. Jeżeli jednak nowy termin przedawnienia jest krótszy

niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpocznie się z dniem wejścia w życie ustawy. W sytuacji, gdy przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem jej wejścia w życie, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Szczególne rozwiązanie ustawa przewiduje do roszczeń przysługujących konsumentom, które powstały przed dniem wejścia w życie nowelizacji k.c. i w tym dniu jeszcze nie są przedawnione - zastosowanie będą mieć dotychczasowe przepisy o terminach przedawnienia.

W sytuacji, jeżeli roszczenia przeciwko konsumentom zostały zgłoszone do sądu i są przedawnione, a do dnia wejścia w życie ustawy nie został podniesiony zarzut przedawnienia (dotychczas konieczny do jego zastosowania), podlegają z dniem wejścia w życie ustawy skutkom przedawnienia.

Źródło: Dz.U. z 2018 r., poz. 1104

Radca prawny Małgorzata. Radomska
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości



PORADY PRAWNE I OBYWATELSKIE



Pro bono

Dyżury adwokatów w Fundacji!



Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza osoby do korzystania z bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich.

W każdą środę, w godzinach 14-16 w siedzibie Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości pełnią dyżury adwokaci Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi. Osoby zainteresowane uzyskaniem bezpłatnych porad prosimy o zgłaszanie się telefonicznie (42 630 36 67) lub mailem na adres fundacja@frp.lodz.pl

STEP – nowy instrument oceny szans zdobycia dotacji unijnej na badania i rozwój



Rzeczpospolita
Polska



MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego



SPRAWDZIMY TWÓJ
EKSPERYMENTALNY
POMYSŁ

WWW.POIR.GOV.PL

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju uruchomiło nowe narzędzie dla firm, które chciałyby skorzystać z dofinansowania z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR). Instrument STEP (Sprawdzimy Twój Eksperymentalny Pomysł) skierowany jest do przedsiębiorców zainteresowanych prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych, inwestowaniem w udoskonalanie oferowanych produktów, usług lub technologii, ale do tej pory nie korzystali z dofinansowania ze środków unijnych.

Do udziału w programie STEP potrzebny jest ogólny plan przedsięwzięcia, który rejestruje się w dziale I ścieżka Wstępna Weryfikacja Pomysłu na Projekt na stronie www.poir.gov.pl/step. W formularzu należy podać dane adresowe firmy, osobę do kontaktu, branżę działalności oraz podstawowe założenia projektu (cel i miejsce realizacji, zakładane rezultaty, przewidywane zasoby i nakłady oraz terminy realizacji). Na podstawie danych zawartych w formularzu konsultanci z właściwego dla miejsca realizacji projektu Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich sprawdzą, czy pomysł wpisuje się w POIR lub wskażą inne źródła jego sfinansowania (np. odpowiedni program regionalny). W przypadku pozytywnej weryfikacji do POIR, dalszy etap usługi obejmuje współpracę z ekspertem branżowym lub finansowym, której efektem będzie analiza mocnych i słabych stron pomysłu.

Na stronie www.poir.gov.pl/step znajduje się też regulamin korzystania z instrumentu STEP. Udział w nim jest bezpłatny, a każdy pomysłodawca może zgłosić do oceny więcej niż jeden projekt.

KK

KONSULTACJE PRAWNE



Konsultacje radcy prawnego dla przedsiębiorców

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi zaprasza przedsiębiorców do korzystania z konsultacji radcy prawnego w każdy czwartek, w godzinach 15⁰⁰-16³⁰ w siedzibie Fundacji.

Konsultacje bezpłatne po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznie **42 630 36 67**

lub mailem na adres fundacja@frp.lodz.pl

NASZE PROJEKTY



MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl



Zadanie publiczne pod nazwą: ***prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r.*** jest finansowane z Budżetu Państwa, środków Łodzi – Miasta na prawach powiatu

Nieodpłatne poradnictwo czyli nowe unormowania w zakresie świadczenia nieodpłatnej pomocy (nie tylko) prawnej

Funkcjonujący od początku 2016 roku w Polsce system nieodpłatnej pomocy prawnej został, po trwających od dłuższego czasu pracach prowadzonych wspólnie przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Kancelarię Prezydenta RP znacząco znowelizowany.

Dnia 15 czerwca 2018 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw, zaś 30 lipca 2018 roku Prezydent RP podpisał nowelizację ustawy, która obecnie nosi tytuł ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Zasadnicza zmiana dotyczy rozszerzenia katalogu spraw objętych nieodpłatną pomocą o poradnictwo obywatelskie oraz mediację.

Rozszerzeniu uległ także katalog podmiotowy osób uprawnionych do nieodpłatnej pomocy. Począwszy od roku 2019 do uzyskania pomocy uprawniona będzie każda osoba fizyczna, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Zakres pojęcia „nieodpłatne poradnictwo obywatelskie” został sprecyzowany w dodanych art. 3a i art. 3b znowelizowanej Ustawy.

Zgodnie z ich treścią, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego oraz nieodpłatną mediację.

Prowadzenie edukacji prawnej obejmuje działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o prawach i obowiązkach obywatelskich, działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej, mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów, możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa, dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Ustawodawca przewiduje możliwość prowadzenia tych działań poprzez np. opracowanie informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianie informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.

Wobec tak przedmiotowo zmienionego zakresu ustawy pojawiły się także nowe wymogi dotyczące osób mogących świadczyć określoną w niej pomoc.

Nadal pomoc prawna będzie świadczona przez osoby dotychczas ją wykonujące (głównie, acz nie tylko, adwokaci oraz radcowie prawni), ale poradnictwo obywatelskie może świadczyć jedynie osoba, która posiada wykształcenie wyższe, ukończyła z oceną pozytywną szkolenie z zakresu świadczenia poradnictwa obywatelskiego, albo posiada doświadczenie w świadczeniu poradnictwa obywatelskiego i uzyskała zaświadczenie potwierdzające posiadanie wiedzy i umiejętności w tym zakresie wydane przez podmiot uprawniony do prowadzenia szkolenia oraz kursu doszkalającego.

Mediacja natomiast może być prowadzona przez osobę uprawnioną do jej prowadzenia.

Ponadto wszystkie lub wybrane dyżury w punkcie nieodpłatnej pomocy mogą posiadać określoną specjalizację, a czas świadczenia pomocy może zostać wydłużony do 5 godzin dziennie. Nowela przewiduje również telefoniczny lub elektroniczny system umawiania się zainteresowanych na dyżury oraz możliwość zdalnego prowadzenia poradnictwa dla osób z dysfunkcjami uniemożliwiającymi osobiste przybycie do wyznaczonego punktu pomocy.

Nieodpłatna pomoc w zakresie poradnictwa obywatelskiego przypadnie jedynie organizacjom pozarządowym. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą do prowadzenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przeznaczonych zostanie połowa punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizacje pozarządową.

Zmieniona ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2019 roku, z wyjątkiem artykułów wskazanych w art. 17 ustawy zmieniającej.

Źródło: Dz.U. 2018 poz. 1467

Radca prawny Małgorzata. Radomska
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
porady_prawne@frp.lodz.pl

enterprise europe network

Enterprise Europe Network z misją zrównoważonego rozwoju

zaprasza na seminarium

GOSPODARKA ODPADAMI – wyzwania XXI wieku

dnia 28 sierpnia 2018 r. godz. 14⁰⁰

do siedziby Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi

ul. Piotrkowska 86, front II piętro

Wykład wprowadzający nt. współczesnej gospodarki odpadami wygłosi

Prof. dr hab. inż. Grzegorz Wielgoński, kierownik Zakładu Techniki Inżynierii Środowiska, Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Politechniki Łódzkiej, specjalista w zakresie ochrony powietrza oraz gospodarki odpadami (termiczne przekształcanie odpadów), przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska Oddziału Łódzkiego PAN, ekspert Waste-to-Energy Research and Technological Council Germany.

W programie również:

Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja na rzecz ograniczania ilości odpadów

dr Agata Rudnicka, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego

Nowy system segregacji odpadów

Pani Beata Hofman, Wydział Gospodarki Komunalnej, Urząd Miasta Łodzi

Usługi sieci Enterprise Europe Network dla zrównoważonego rozwoju i innowacyjności firm

Konsultanci regionalnego ośrodka Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości

Seminarium towarzyszy wystawa *Ginący świat* – wybór fotografii fauny RPA autorstwa **Witolda Bryszewskiego**, fizyka i inżyniera środowiska, zawodowo zajmującego się ochroną atmosfery przed zanieczyszczeniami



Udział bezpłatny po wcześniejszym zgłoszeniu

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE W PRACY

OŚRODEK ENTERPRISE EUROPE NETWORK
PRZY FUNDACJI ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

AMBASADOR BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA W PRACY W POLSCE



////////////////// <http://osha.europa.eu/pl> //////////////////

Kampania 2018-2019



Publikacje dotyczące niebezpiecznych substancji

Na stronie internetowej Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) można zapoznać się z ok. stu publikacjami na temat niebezpiecznych substancji. Są tam noty informacyjne, materiały encyklopedyczne OSHwiki, sprawozdania. W broszurach informacyjnych Kampanii zawarte są informacje o temat istotnych działaniach związanych z zarządzaniem substancjami niebezpiecznymi, przykłady dobrych praktyk. Infografiki prezentują fakty i dane. W związku z prowadzoną Kampanią publikacje są sukcesywnie aktualizowane i uzupełniane.

Więcej informacji:

<https://healthy-workplaces.eu/pl/tools-and-publications/publications>

[https://oshwiki.eu/wiki/Dangerous_substances_\(chemical_and_biological\)](https://oshwiki.eu/wiki/Dangerous_substances_(chemical_and_biological))

https://oshwiki.eu/wiki/Dangerous_substances_and_vulnerable_groups

<https://healthy-workplaces.eu/pl/tools-and-publications/case-studies>

Międzynarodowy Dzień Młodzieży – 12 sierpnia



Międzynarodowy Dzień Młodzieży (International Youth Day) został ustanowiony w 1999 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ na wniosek Światowej Konferencji Ministrów Odpowiedzialnych za Sprawy Młodzieży. Organizowane corocznie konferencje, warsztaty, seminaria, debaty, dyskusje, spotkania z przedstawicielami władz, przedsięwzięcia artystyczne i charytatywne służą uaktywnieniu młodzieży, zachęceniu jej do działań na rzecz rówieśników i społeczności lokalnej, wymianie poglądów, pomysłów i sugestii dotyczących rozwiązywania problemów młodzieży.

W tym roku tematem obchodów Dnia Młodzieży są bezpieczne przestrzenie dla młodzieży (Safe Spaces for Youth). Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) podejmuje inicjatywy na rzecz kształtowania kultury zdrowych miejsc pracy i inwestowania w kompetencje młodych pracowników. Informuje o zagadnieniach bezpieczeństwa i higieny pracy w sposób dostosowany do potrzeb młodych ludzi, organizuje kampanie na rzecz zdrowych miejsc pracy we wszystkich sektorach i przedsiębiorstwach, promuje zrównoważone życie zawodowe.

Sekcja strony internetowej EU-OSHA *Młodzi ludzie a bezpieczeństwo i higiena pracy*

<https://osha.europa.eu/pl/themes/young-workers>

Filmy Napo adresowane do młodych osób/pracowników:

https://www.napofilm.net/en/search?search_block_form=young+people

Więcej informacji:

<https://www.un.org/development/desa/youth/international-youth-day-2018.html>



Konkurs Zrównoważeni – animacja czasu rozstrzygnięty



Jury konkursu na film animowany *Zrównoważeni – animacja czasu* wyłoniło laureatów:

I nagroda - Katarzyna Jędrzejek za film *Na osi*

II nagroda - Joanna Jóźwicka za film *Robot SAM*

III nagroda - Paulina Kozieł za film *Krystian*

III nagroda - Katarzyna Nowakowska za film *Zaraz pracam*

Konkurs miał na celu stworzenie nowoczesnych narzędzi (krótkich, do 3 minut, filmów animowanych) do promowania wśród pracowników sposobów zmniejszenia stresu wywołanego m.in. pogonią za karierą, pracoholizmem i presją w pracy oraz dążenia do zachowywania równowagi między życiem prywatnym a zawodowym.

Nagrodzone filmy można obejrzeć na stronie:

https://www.youtube.com/channel/UCo_ho78rPIHjlcwSHEesU5g

Więcej informacji:

[https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?](https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?_nfpb=true&_pageLabel=P6800286261340447109849&html_tresc_root_id=11221&html_tresc_id=30009049&html_klucz=11221&html_klucz_spis=)

[_nfpb=true&_pageLabel=P6800286261340447109849&html_tresc_root_id=11221&html_tresc_id=30009049&html_klucz=11221&html_klucz_spis=](https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?_nfpb=true&_pageLabel=P6800286261340447109849&html_tresc_root_id=11221&html_tresc_id=30009049&html_klucz=11221&html_klucz_spis=)

OSHmail - elektroniczny biuletyn Europejskiej Agencji Zdrowia i Bezpieczeństwa w Pracy

Biuletyn co miesiąc przekazuje najnowsze informacje z całego świata, prezentuje publikacje, wskazuje zmiany w przepisach UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy.

Bezpłatna subskrypcja poprzez stronę internetową

<https://osha.europa.eu/pl/news/oshmail>

Źródła:

<https://osha.europa.eu>

<https://healthy-workplaces.eu>

<https://www.napofilm.net>

<https://oshwiki.eu>

<https://www.un.org>

<http://www.ciop.pl>

<https://www.youtube.com>

MKS



Regionalny Ośrodek Enterprise Europe Network
przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości
ambasador bezpieczeństwa i zdrowia w pracy



zaprasza na konferencję

SUBSTANCJE CHEMICZNE W MIEJSCU PRACY

Obowiązki pracodawcy i rola służb bhp

dnia 12 września 2018 r.

do Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości,
90-103 Łódź, ul. Piotrkowska 86, front, II piętro

Organizatorzy:

CIOP PIB
Centralny Instytut Ochrony Pracy
Państwowy Instytut Badawczy



FRP®
ROK ZAŁOŻENIA 1990
Fundacja
Rozwoju
Przedsiębiorczości


INSTYTUT
MEDYCYNY PRACY
IM. PROF. J. NOFERA



Europejska kampania informacyjna 2018 – 2019



**Zdrowe i bezpieczne
miejsce pracy**

**SUBSTANCJE
NIEBEZPIECZNE
POD KONTROLĄ**



Konferencja ***Substancje chemiczne w miejscu pracy – obowiązki pracodawcy i rola służby bhp***

12 września 2018 r.

**Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi,
ul. Piotrkowska 86, front, II piętro**

Program

10 ¹⁵	Rejestracja
10 ³⁰	Otwarcie spotkania Dr Ewa Sadowska-Kowalska , prezes zarządu Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi, kierownik Regionalnego Ośrodka Enterprise Europe Network <i>Kampania „Substancje niebezpieczne pod kontrolą”</i>
10 ⁴⁵	Wioleta Klimaszewska , Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB) <i>Zmiany w prawie i nowe wartości NDS i NDN – konsekwencje dla pracodawców, laboratoriów i służb kontrolnych</i> Dr Jolanta Skowroń , sekretarz Międzyresortowej Komisji do Spraw najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku :Pracy, CIOP – PIB
11 ⁰⁵	<i>Substancje chemiczne o działaniu rakotwórczym – wymogi prawne, zgłaszanie do rejestru, obowiązki pracodawcy</i> Katarzyna Konieczko , Centralny Rejestr Danych o Narażeniu na Substancje Chemiczne o Działaniu Rakotwórczym lub Mutagennym, Instytutu Medycyny Pracy im. J. Nofera w Łodzi
11 ²⁵	Dyskusja
11 ⁴⁵	Przerwa na kawę
12 ⁰⁰	<i>Ocena ryzyka i narażenia związanego ze stosowaniem substancji chemicznych w miejscu pracy</i> Dr Małgorzata Pośniak , kierownik Zakładu Zagrożeń Chemicznych, Biologicznych i Pyłowych CIOP-PIB
12 ²⁰	<i>Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli przeprowadzanych przez służby sanitarno-epidemiologiczne – wnioski dla pracodawców</i> Barbara Piórkowska , kierownik Oddziału Nadzoru i Higieny Pracy, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łodzi
12 ⁴⁰	<i>Pierwsza pomoc w wypadkach z chemikaliami</i> Cezary Zarzycki , zastępca naczelnika Ochotniczej Straży Pożarnej Łódź - Sikawa
13 ⁰⁰	<i>Promocja bezpieczeństwa i zdrowia w pracy – działania Ośrodka Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości,</i> Dr Małgorzata Sikorska , Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości, pełniąca rolę ambasadora BHP w Enterprise Europe Network Polska
13 ¹⁰	Dyskusja
13 ³⁰	Zakończenie spotkania

INFORMACJE DOTYCZĄCE PROGRAMÓW BADAWCZYCH/RAMOWYCH

Konsultacje społeczne w sprawie przyszłości Europy

Raport z badania społecznego pt.: „Potrzeby i oczekiwania młodych naukowców związane z rozwojem zawodowej kariery naukowej” przeprowadzono wśród społeczności akademickiej i ekspertów w projekcie *Polish ERA Mobility and Career Days* (w Polsce realizowanym pod nazwą *Naukowiec*), współfinansowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz program Horyzont 2020.

Wśród społeczności akademickiej oraz ekspertów przeprowadzono ankietę oraz zbierano opinie na temat wspierania rozwoju kariery. Ankieta dotyczyła drogi naukowej, przygotowania i kompetencji niezbędnych do pracy w różnych sektorach – jednostkach naukowych oraz w innych instytucjach/przedsiębiorstwach w kraju i za granicą. Identyfikowała bariery, które napotykają młode osoby na początku ścieżki zawodowej, podejmując decyzje związane z przyszłością zawodową i prywatną.

Rekomendacje z badania zebrano w czterech obszarach:

I. Prowadzenie badań naukowych

Zakotwiczenie programu studiów doktoranckich w praktyce badawczej zgodnej z daną dyscypliną oraz wymogami rynku B+R
Mentoring i opieka promotora oraz integracja „młodej” kadry w „starych” strukturach
Wzmocnienie istniejących lub zwiększenie liczebności instrumentów finansowania

II. Rozwój kariery naukowej

Promowanie zawodu naukowca
Organizacja dni informacyjnych i szkoleń
Ciągłość w zatrudnianiu i wynagrodzeniu
System motywacji ewaluacji pracowników dopasowany do podejmowanych obowiązków
Konkursy w sektorze akademickim
Narzędzia wspierające pogodzenie obowiązków zawodowych i rodzinnych

III. Zarządzanie pracą akademicką

Perspektywiczne planowanie badań naukowych i dydaktyki
Zapewnienie kadry wspierającej prowadzenie badań naukowych
Rozwijanie takich inicjatyw jak EURAXESS
Menadżerskie zarządzanie uczelnią oraz lepsza organizacja

IV. Współpraca z sektorem nieakademickim

Umożliwienie łączenia kariery naukowej i zawodowej w sektorze nieakademickim
Kojarzenie młodych naukowców z mentorami nauki i biznesu
Kreowanie wizerunku naukowca
Wspieranie przedsiębiorców w zakresie zatrudniania naukowców

Więcej:

<http://www.kpk.gov.pl/wp-content/uploads/2018/07/Raport%20PL-ERADays.pdf>

Dni informacyjne i spotkania brokerskie dotyczące konkursów na lata 2018-2020 w programie H2020



Wrzesień 2018

Temat spotkania	Termin	Miejsce	Rodzaj spotkania
<i>Health, Demographic Change & Wellbeing</i> Więcej informacji: https://be-health-oslo.b2match.io/home	3-4.09.2018	Oslo	spotkania brokerskie
<i>Zdrowie w programie Horyzont 2020</i> Więcej informacji: http://www.kpk.gov.pl/?event=dzien-informacyjny-zdrowie-h2020-6-wrzesnia-2018-warszawa	6.09.2019	Warszawa	dzień informacyjny
<i>Societal Challenge 5 – Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw Materials</i> Więcej informacji: https://h2020-sc5-info-days-2018.b2match.io/	11-12.09.2018	Bruksela	dni informacyjne
<i>Unlimited Opportunities in a Circular Economy</i> Więcej informacji: https://circular-economy.b2match.io/	26.09.2018	Oslo	dzień informacyjny i spotkania brokerskie



Horyzont 2020 - Programy pracy na lata 2019-2020

Komisja Europejska poinformowała, na co przeznaczy 30 mld euro z programu Horyzont 2020 w latach 2018–2020.

Przełomowe innowacje tworzące rynek – Europejska Rada ds. Innowacji: 2,7 mld euro na wsparcie innowacji wysokiego ryzyka, które potencjalnie mogą wygenerować wysokie zyski i stworzyć rynki przyszłości.

Priorytety polityczne

- **Niskoemisyjna, odporna na zmianę klimatu przyszłość:** 3,3 mld euro
- **Gospodarka o obiegu zamkniętym:** 1 mld euro
- **Digitalizacja i przekształcanie europejskiego sektora przemysłu i usług:** 1,7 mld euro
- **Unia bezpieczeństwa:** 1 mld euro

- **Migracja:** 200 mln euro
- **Czysta energia:** 2,2 mld euro, w tym 200 mln euro na wsparcie rozwoju i produkcji w Europie nowej generacji baterii elektrycznych

Wspieranie badań podstawowych

- **„Badania motywowane ciekawością”** (często określane jako badania podstawowe lub pionierskie): 1,86 mld euro
- **Działania Maria Skłodowska-Curie** (stypendia dla naukowców): 2,9 mld euro

Pogłębienie współpracy międzynarodowej

30 projektów przewodnich w dziedzinach, które przynoszą wzajemne korzyści i rozwój międzynarodowej współpracy naukowej i dotyczących innowacji: 1 mld euro

Upowszechnianie doskonałości

- Wsparcie państw członkowskich i państw stowarzyszonych, które uczestniczą w programie H2020, ale nie realizują w pełni swojego potencjału: 460 mln euro
- Promowanie osiągania większej synergii z europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi.

Otwarta nauka

- **Wsparcie otwartej nauki:** 2 mld euro
- **Europejska chmura dla otwartej nauki**, europejską infrastrukturę danych i obliczenia o wysokiej wydajności: 600 mln euro.

Program zakłada odejście od publikacji wyników badań w publikacjach naukowych na rzecz dzielenia się wiedzą na wcześniejszych etapach badań.

Program przewiduje uproszczone podejście do przekazywania środków uczestnikom programu H2020 - pilotażowe wprowadzenie ryczałtowego finansowania projektów.

Oznacza to, że podczas kontroli *ex ante* więcej uwagi będzie przeznaczane na naukowo-techniczną treść projektów niż na kontrolę finansową.

Równocześnie z programem pracy Horyzontu 2020 na lata 2018–2020 przyjęto program prac Euratomu na 2018 r. Przeznaczono w nim zainwestowanie 32 mln euro w badania w dziedzinie gospodarowania odpadami promieniotwórczymi oraz ich trwałego składowania. Program obejmuje też opracowanie planu badań naukowych dotyczących bezpiecznej likwidacji elektrowni jądrowych.

Więcej informacji:

https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-work-programmes-2018-20



Horyzont 2020 - Komentarze do modelowej umowy grantowej

Komisja Europejska opublikowała nową wersję komentarzy do modelowej umowy grantowej – AGA Annotated Model Grant Agreement 5.0. AGA to podręcznik, który wyjaśnia wnioskodawcom i beneficjentom zapisy umowy ogólnej (General Model Grant Agreement) oraz umów szczegółowych (Specific Model Grant Agreements) w programie ramowym Horyzont 2020. Wszystkie zmiany w nowej wersji AGA są wyszczególnione w tabeli na początku dokumentu. Warto zwrócić uwagę na wyjaśnienia dotyczące umów o finansowanie opartych na stawkach ryczałtowych (lump sum-based grants) oraz wyjaśnienia i przykłady dotyczące kosztów personelu (art. 6 ust. 2).

Więcej informacji:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf

Europejski Portal Projektów Inwestycyjnych

Europejski Portal Projektów Inwestycyjnych (European Investment Project Portal, EIPP) łączy promotorów projektów inwestycyjnych z potencjalnymi inwestorami. Umożliwia prezentację projektów na międzynarodowym forum oraz oferuje usługi doradcze. Mogą z niego korzystać podmioty, planujące projekty inwestycyjne o wartości powyżej 1 mln euro.

Zamieszczenie projektu na portalu jest bezpłatne.

Więcej informacji:

<https://ec.europa.eu/eipp/desktop/pl/index.html>

<https://ec.europa.eu/eipp/desktop/pl/support.html>



Europejski Portal Projektów Inwestycyjnych



Komisja Europejska rozpoczęła poszukiwanie kolejnego przewodniczącego Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (European Research Council – ERC). Przewodniczący ERC stoi na czele Rady Naukowej ERC, zapewnia jej współpracę z Agencją Wykonawczą ds. ERC, reprezentuje ERC w świecie nauki. Obecny przewodniczący, prof. Jean-Pierre Bourguignon, kończy swoją kadencję 31 grudnia 2019r.

Kandydat na przewodniczącego ERC to:

- wybitny naukowiec, szanowany i uznany na świecie,
- lider innowacyjnych badań, łączący wiedzę i doświadczenie z wizją i wyobraźnią,
- otwarty na wszystkie dziedziny wiedzy i nauki,
- cieszący się zaufaniem społeczności naukowej, znany z niezależności i zaangażowania w badania naukowe,
- zdolny do obrony badań pionierskich,
- z dobrymi umiejętnościami komunikacyjnymi.

Więcej informacji:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/search_process_and_requirements_for_the_next_erc_president.pdf

Źródła:

<http://www.kpk.gov.pl>

<https://ec.europa.eu>

<http://regionalny.uni.lodz.pl/>

<http://instrumentyfinansoweue.gov.pl>

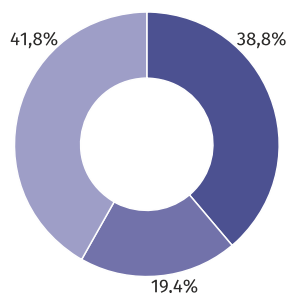
MKS

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2017 r.

W ciągu roku

Ogółem: 266,6 hm³

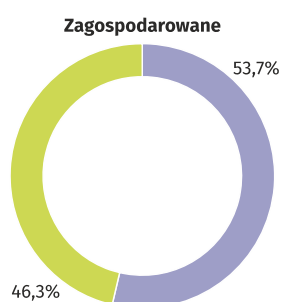
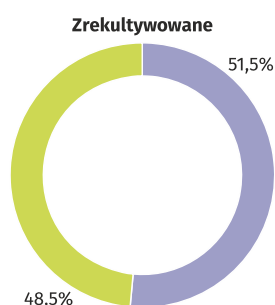
■ Przemysł
■ Rolnictwo i leśnictwo^d
■ Eksploatacja sieci wodociągowej^e



^d Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napętniania i uzupełniania stawów rybnych. ^e Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w 2017 r.

W ciągu roku



■ Na cele rolnicze
■ Na cele leśne

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2017 r.

W ciągu roku

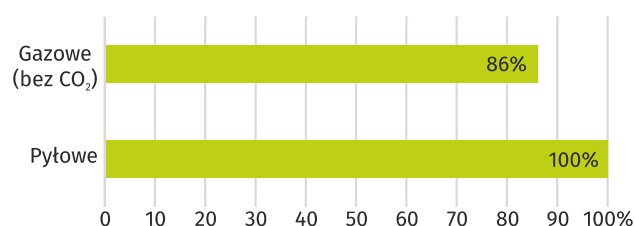
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza^f: 113
(stan w dniu 31 XII)

Emisja zanieczyszczeń:	tys. ton
pyłowych	2,3
w tym pyły ze spalania paliw	1,8
gazowych (bez CO ₂)	117,7
w tym: dwutlenek siarki	45,3
tlenek węgla	34,3
tlenki azotu	36,7

^f Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w 2017 r.

(w % zanieczyszczeń wytworzonych)
W ciągu roku

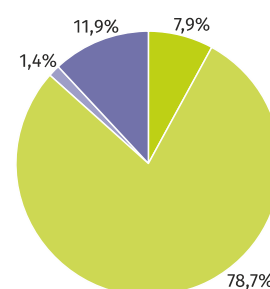


Odpady^g wytworzone w 2017 r.

W ciągu roku

Odpady wytworzone: 7006,2 tys. ton

■ Poddane odzyskowi^h
■ Unieszkodliwionej
■ Magazynowane czasowo
■ Przekazane innym odbiorcom



^g Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^h We własnym zakresie przez wytwórcę.

OFERTY KOOPERACJI

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości — ośrodek Enterprise Europe Network świadczy m.in. usługi w poszukiwaniu partnerów handlowych i technologicznych. W przypadku zainteresowania ofertą prosimy o kontakt i podanie numeru referencyjnego. Jednocześnie zachęcamy do zgłaszania własnych ofert. Formularz jest dostępny na stronie internetowej FRP w dziale projektu EEN w zakładce *Wyszukiwarka ofert współpracy i wydarzeń*.

Lp.	Nr Ref	Opis oferty
1.	BOIE20170802001	Irlandzka firma opracowała innowacyjną latarkę naręczną do biegów i marszów, wyposażoną w ładowalne akumulatorki Li-Io z przednim źródłem o mocy 210 lumenów i 2 tylnymi światłami błyskowymi, kieszenią na telefon/akcesoria, z wodoodpornego materiału. Firma poszukuje sprzedawców/dystrybutorów do zawarcia umów agencji handlowej lub dystrybucji, idealnie z kontaktami w sektorze akcesoriów do biegania.
2.	BOIT20170807001	Włoska firma, specjalizująca się w organizowaniu wycieczek i zakwaterowania we wschodniej części Ligurii, a zwłaszcza w Cinque Terre, zapewnia zindywidualizowane usługi w zakresie turystyki szanującej środowisko. Szuka agentów, takich jak biura podróży, agencje, touroperatorzy i hotele, które mogłyby promować usługi firmy.
3.	BOKR20170906001	Koreańskie MŚP oferuje wolno stojący terminal łączący wysoko wydajną technologię rozpoznawania twarzy z funkcjami czasu pracy i kontroli dostępu. Może on być zainstalowany przy wejściu, głównie w instytucjach publicznych, biurach, na placach budów. Firma poszukuje partnerów mogących sprzedawać i dystrybuować produkty na rynku europejskim na bazie umów agencji handlowej lub usług dystrybucyjnych.
4.	BOKR20170918005	Południowokoreańska firma została założona w 1908 roku i rozpoczęła działalność w zakresie produktów z żeń-szenia. Przedsiębiorstwo poszukuje partnerów biznesowych na rynku europejskim zainteresowanych umową pośrednictwa handlowego i umową o świadczenie usług dystrybucyjnych.
5.	BONL20170929001	Holenderska firma inżynierska opracowała szereg hybrydowych zasilaczy opartych na energii słonecznej do wytwarzania energii elektrycznej poza siecią. Generatory mobilne są łatwe w instalacji i zawierają zestawy baterii litowych, które są ładowane tylko przez generator diesla w godzinach szczytu. Firma poszukuje partnerów w Europie do sprzedaży lub wynajmu zielonych generatorów swoim klientom. Rodzaj proponowanej współpracy to joint venture lub umowa o świadczenie usług dystrybucyjnych.
6.	BOQA20171005001	Katarska firma programistyczna opracowała mobilną aplikację i platformę do zarządzania nieruchomościami. Ułatwia zarządom rejestrację, raportowanie i analizowanie incydentów zachodzących w ich majątku. Firma poszukuje dystrybutorów i/lub licencjobiorców swojego opartego na chmurze oprogramowania.
7.	BOSI20170324001	Słoweński producent sprężyn gazowych oferuje umowy o świadczenie usług dystrybucji. Sprężyny gazowe można stosować wszędzie tam, gdzie wymagane jest podnoszenie, obracanie lub pozycjonowanie ładunku.
8.	BRAT20160804001	Austriacka firma produkuje części do wentylacji, a także zajmuje się przetwórstwem metali poszukuje firmy z branży przetwórstwa metali z doświadczeniem i odpowiednimi zasobami w obróbce blachy do produkcji komponentów dla inżynierii mechanicznej. Firma poszukuje

Tłumaczenie streszczeń ofert dokonywane jest przez wybranych konsultantów w całym kraju i koordynowane przez ośrodek EEN przy Stowarzyszeniu Wolna Przedsiębiorczość w Sopocie

Ośrodek Enterprise Europe Network zaprasza do korzystania z biblioteki i czytelni w siedzibie Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości, przy ul. Piotrkowskiej 86. Do Państwa dyspozycji oddajemy bogaty księgozbiór specjalistycznej literatury polskiej i obcojęzycznej z dziedziny ekonomii, zarządzania i marketingu, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej.

Danuta Lipińska *Gospodarka odpadowa i wodno-ściekowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016.

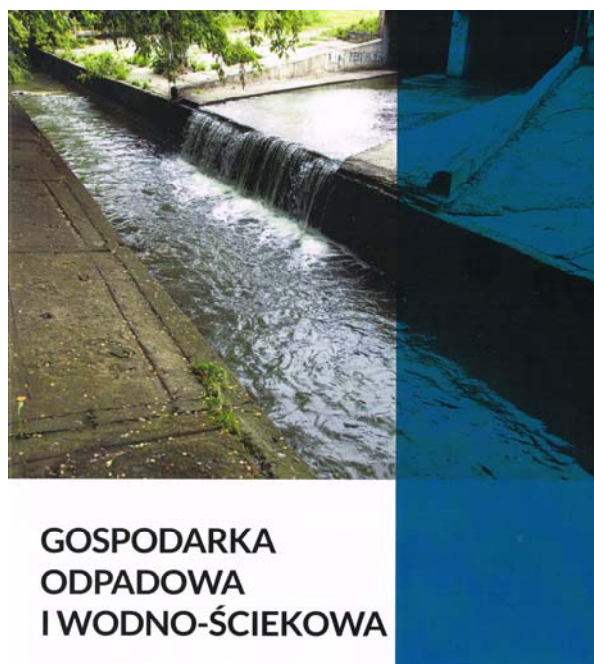
W dzisiejszych czasach niezwykle aktualna jest kwestia zrównoważonego rozwoju, czyli takiego rozwoju, który zapewnia zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia bez umniejszania szans rozwojowych przyszłych generacji, m.in. dzięki zintegrowanym działaniom w zakresie rozwoju gospodarczego, społecznego oraz w zakresie środowiska (G. Brundtland, Raport *Nasza wspólna przyszłość* Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju, 1987 r.). W związku z tym zagadnienia środowiskowe nabierają coraz większego znaczenia, zarówno w skali krajowej, jak i globalnej. Gospodarka odpadami i gospodarka wodno-ściekowa stanowią istotne sektory gospodarki narodowej. Liczne działania i inicjatywy dotyczące zagospodarowania odpadami i zarządzania zasobami wodnymi od kilkunastu lat są podejmowane w Polsce i krajach Unii Europejskiej.

Danuta Lipińska przedstawia w ciekawy sposób problemy z zakresu gospodarki odpadowej i wodno-ściekowej. Jest to gospodarka, która obecnie wymaga szczególnej uwagi. Obok podstawowych pojęć związanych z gospodarką odpadami i wodno-ściekową autorka skupia się na wybranych aspektach tych dziedzin gospodarki: prawnych, organizacyjnych, instytucjonalnych i technicznych – z uwzględnieniem priorytetów Unii Europejskiej. Przedstawia analizę danych statystycznych gospodarki odpadowej, głównie w latach 2013-2014 oraz aktualny jej stan. Z analizy tej wynika, że w podanych latach ilość wytworzonych oraz zebranych odpadów (wg. ogólnej klasyfikacji: komunalnych, przemysłowych, płynnych oraz niebezpiecznych) wzrosła. Największą część wśród zebranych odpadów komunalnych stanowiły odpady z gospodarstw domowych. Analizie poddano też dane statystyczne dotyczące sposobów postępowania z odpadami – odzysk, recykling, przetwarzanie, unieszkodliwianie. Natomiast gospodarkę wodno-ściekową przedstawiono analizując dane statystyczne głównie w latach 2007 oraz 2012-2014. Porównano wybrane wskaźniki infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w miastach i na obszarach wiejskich w kraju: zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w ciągu roku na 1 mieszkańca, wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej, ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej oraz ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną od gospodarstw domowych. Danuta Lipińska zaprezentowała także porównanie międzynarodowe gospodarki odpadami i wodno-ściekowej.

Każdy rozdział książki wzbogacono obszerną bibliografią dającą możliwość szerzej zapoznać się z omawianą problematyką.

Poruszane w książce zagadnienia są wspólne dla wielu specjalistów, będą one wartościowym źródłem informacji dla środowiska akademickiego, samorządów oraz doskonalenia zawodowego i szkolenia kadr.

Publikacja została przygotowana w ramach projektu „Utworzenie nowych interdyscyplinarnych programów kształcenia w zakresie ekonomii ochrony środowiska (w języku polskim i angielskim) w Uniwersytecie Łódzkim” współfinansowanego ze środków funduszy norweskich i krajowych.



Danuta Lipińska

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

